

Época II

BIBLIOTECA
PÚBLICA

Núm. 1

Octubre

de 1913

Fulla del Patronat

Ab Monicio Ecclesiastica

LLISSÓ DE MESTRE

La Santa Iglesia ja may ha deixat de defensar com un dret de la seva missió divina la llibertat y obligació de ensenyar; ni pert de vista que per las paraulas de Jesuchrist: «Aneu y ensenyeu á totas las nacions» fou imposat als Apóstols y á sos successors lo manament de instruir á tot lo mon.

Tots los pobles y tots los sigles dihuen unanimitament que ni las fadigas, ni las persecucions han pogut impedir l'exercici d'aquest manament als qui 'l Senyor ha revestit d'autoritat pera instruir y santificar á las generacions humanas.

Desde que s'ha conferit el St. Baptisme á una criatura, ja no pot l'Iglesia deixar de mirar ab gran interés l'educació del nou fill de Deu cridat á una vida sobrenatural y cumplir ab la obligació de seguirlo en lo desvetllament de totas las sevas facultats y coneixement, en tant que á ella l'hi es promés, de totas las cosas divinas y humanas, de modo que puguia respondrer perfectament á la vocació cristiana.

Axó ha sigut comprés y practicat desde la fundació de l'Iglesia, passant per las catacumbas y per l'imperi de Juliá l'Apóstata fins á nostres dias, y continuarà, ab l'ajuda de Deu, á pesar dels governs, verdadera encarnació de la impietat, fins á la consumació dels sigles.

† JOAN, BISBE DE TERUEL

GAUDEAMUS

Grat sia á Deu, acabem de donar una forta empena á la *Obra del Patronat*. ¡Si en costa de afeixuchs el tirar avant en mitj dels migrats cabals de que podem disposar! ¡Si triga á arribar aquell jorn en que podrem entrar cada mes á totas las llars á portarhi el bes de pau y germanor al donar compte dels nostres avensos!

Mes ja que tan de tart en tart habem de comunicarnos ab nostres pacients llegidors, habem cregut del cas donar una mica més d'extensió á la FULLA. Fins are era de quatre planas atapahidas de lletra; de avuy en avant, ajudant Deu, ne donarem vuyt, si be

ens habem vist obligats á escatimar paper creyent ab aixó fer més llegidora la FULLA que també serà més amena.

La nostra intenció

era suprimirla ja que son tan grans els gastos que ens ocasiona la nova reforma del local, que habem d'aprofitar fins las engrunas; mes habem rebut frases tan alenadoras sobre la conveniencia de continuarla que fent un gran esforç habem determinat entrar á la segona época de la sua publicació.

Y aquí ens teniu

altre volta, vestits ab la moda del temps, esperant dias mellors pera sortir endiumenjats ab vesta galana d'ayrós dibuix y sovintejar nostras visitas.

Perque are ja ens podem vestir de llarch. Ja som grans, si res més nó en la apariencia. Are tenim ja, mercés á Deu, llochs espayosos, salas grandiosas pera anar desenrotllant paulatinament el programa que de bell principi ens imposarem. La sala de *Instructoras* ahont se forman las *mestras* pera las atrassadas; la sala de *Cant y Declamació* ab el corresponent armonium (emmatllevat, ja que desgraciadament no el podem tenir propi); la sala de *Planxar* ab taula grandiosa y els arreus estrictament necessaris (per falla de recursos); las *taulas-cusidors* pera que las alumnas pugan verament avensar en la confecció de robas y adornos; la *Biblioteca* ambulant que ha comensat á funcionar en una de las salas, y per últim la *Cuyna* pera la ensenyansa económic del menjar.

Tot aixó, junt ab las seccions ja establertas de temps, *Guardiola*, *Caixa dotal*, *Caixas dels malalts y del Paro forsós*, *Secció d'excursions y recreativa* y las novas que tenim en projecte sobre el *Cuydado dels malalts y ensenyansa del Corte*, nos fan esperansar pera dias no llunyans l'ingrés (en que sia al últim lloch) en la fila de las Associacions qual missió social estriba en la ensenyansa y moralisació de la dona obrera.

Espantats estabam

al comensar las obras de aixamplament del Patronat perque es cert que 'ls lloguers resultan crescuts y l'un mes se toca ab l'altre; las eynas necessarias costan molt y els recursos minvan continuament, pero

Mercés als Benefactors

(aixís, ab lletra grossa), ja no es tan espantable la nostra situació: las nostras germanas del Patronat d'obreras del Poblet (Barcelona) ens han ofert alguns objectes dels d'utilitat pera planxar; dos bonas senyoras ens deixan interinament els fogons, una altra ens regala la flassada pera la taula, una altra el primer sarrió de carbó, la «Electra Brutau» ens fa condicions molt ventajosas en la il·luminació, y per últim un bon senyor ens deixa l'armonium fins que en tinguem de propi y un altre cedeix graciosament tot el trevall de fusteria que ha pogut executar pera no ser tan gravós al Patronat.—Deu els ho pagni á tots.

LA FULLA DEL PATRONAT.

Lo Ton Renegayre

Si vos m'ajudau,
oh Verge del Carme,
trauré una cansó
del Ton renegayre.

A vuyt anys y mitx
ja dringan les xapes,
á nou mal parlat
y á deu flastomava,
glosantne renechs
qu'ha après del vehinatge.

Son pare s'en riu,
sa mare ho plorava.
Quan era als quinze anys
lo fill los maltracta,
bescanta 'ls parents
y 's burla del Batlle,
del Batlle y Rector
que prou lo reptavan.
Quan feya 'ls disset
tot eran disbauxes;
un vespre jugant
ja 's dona 'l diable,
dos dies après
comunica ab lladres!
ja 'l fan capitá,
ja 'ls mostra una daga,
renegant de Deu....
y la Verge santa!

Si parlar pogués
lo Bosch de Estenalles,
y axí Coll de Jou
pogués ay! parlarne
d'aquelles maldats
que 'l mon espantavan!

Ara 's vol casar,
cabals no n'hi mancan,
té vint dobles d'or
y 'n té d'esmersades,
ara es traginer
que va 'l Plá de Bages;
si hi porta mal blat
bon vi du á Cerdanya,
catorze setzents
n'hi puja per càrrega,
y á cada setzé
n'hi posa mitx d'aygua,
renegant de Deu....
y la Verge santa!
Corrent pels camins,
rodant pels vilatjes,
no deixa ram vert
per tot allá hont passa,
frals y mercats,
melines y fargues
tothom ja 'l coneix
pel Ton renegayre!
També n'heu esment
la qu'ell festejava,
la dels ulls de cel
y trenes daurades,
gemat pom de flors
d'allá 'l Plá de Bages.
Ell diu que l'haurá
per Pasqua granada;
ni may que granés
gentil Mariagna,
ni may que vejam
aytals esposalles!
Mes ja li ha tornat

l' anell y arracades,
creuheta d' or fi,
civelles de plata,
y 'l ret y mangots
de seda reixada,
la noya no 'l vol
perque es renegayre!
Lliuraula de mal,
oh Verge del Carme!

Felló 'l traginer
ja ve de montanya,
los matxos devant
gronxantne les càrregues.
No ve ab picarols,
morisques ni gales,
s' allunya d' hostals,
d' hostals y posades,
no vol matalots
ni 'l pa vol á taula
y arriba á Sallent
que sembla un cadavre!
Quan passa pel pont
que té cinch arcades,
lo fals traginer
al punt l' ha ovirada!
«Escolta si 't plau,
»sols dues paraules.

»D' aquell cistelló
»tramés á Cerdanya,
»vull ferte rebut
»dissapte de Pasqua!»
Cridant com un boitx
ja arbola la daga,
renogant de Deu...
y de l' Hostia santa!
Lo pont s' estremeix,
la noya s' esglaya,
lo cástich de Deu
no 's fa esperar gayre,
l' arcada del mitx
se n' es enfonzada,
tirantne á l' infern
lo Ton renegayre!

Ara á mitja nit,
per Pasqua granada,
encara s' hi sent
al fons de les aygues,
lo so d' un gran ball
que fan los diables,
y aquell crit etern
del Ton renegayre!

JOSEPH SERRA Y MARSAL.

NOTA.—L' honorable Bisbe de Vich D. Galcerán Sacosta, feu construir lo magestuós pont de Sallent vers l' any 1333, y l' enfonzament de sa arcada principal, á qual fet extraordinari va unida la llegenda del RENEGAYRE, ocorregué l' any 1748. (Arx. Mun. de Sallent.—Lib. Hist.)

ENTRE SOCIALISTAS

*Escena de la vida íntima entre un company-amo
y un company-criat*

Company-criat (entrant á l' escriptori del amo-company).

—Has tocat?

Company-amo.—Sí. Fes el favor d' abaixar la persiana de la finestra.

Company-criat.—Podias dírmeho fa cinch minuts, quan t' he portat el canti d' aigua.

Company-amo.—Perdona, fa cinch minuts el sol no hi era.

Company-criat.—Bona excusa! Però tú ets l' amo, y tú tens rahó! Es ben sensible per xó ser destorbat quan se treballa!

Company-amo.—A propòsit de treball; ja has respallat el meu vestit?

Company-criat.—Eh! quina precipitació! Una cosa després l' altra, per Deu! Primer tinch d' acabar un article per la *Recuperadora dels Criats*, de la qual soch redactor en cap.

Company-amo.—Procura d' eullestirte si pots, que he de sortir per un recado urgent. Sobretot, ara que m' en recordo, vigila que avuy necessito dinar mitja hora avans. A dos quarts de dotze en punt seré á casa. Procura que tot estigui llest.

Company-criat.—A dos quarts de dotze? Es impossible! Ja ho sabs que á las deu hi ha la Reunió dels criats contra la barbárie dels amos.

Company-amo.—Ja no ho recordava. Paciencia, dinaré á la fonda.

Company-criat.—Calla, á propòsit de la Reunió, la Comissió executiva m' ha encarregat de demanarte deu pesetas pels gastos.

Company-amo.—Cóm, jo he de contriubuir als gastos?

Company-criat.—Te negarias potser á ajudar á la caixa de la nostra pobra classe tan abandonada?

Company-amo.—Molt al contrari. Solament que deu pesetas...

Company-criat.—Si 't semblan pocas dómen més.

Company-amo.—Oh! no, n' hi ha prou ab deu. Aquí las tens.

Company-criat.—Bé. Si no manas res més vaig á acabar l' article y després te respallo el vestit.

Company-amo.—Me sab greu, però no tinch temps pera esperar. Dóm el vestit com está; el respallarás demá.

Company-criat.—Tú ets l' amo y pots fer lo que vols. Si t' agrada aixís, aixís sia!

Company-amo.—Donchs entesos. Dinaré fora de casa. A las set seré aquí pera sopar.

Company-criat.—Va bé. Sempre á las tevas ordres.

Company-amo.—Salut.

Company-criat.—Salut.

Company-amo (tornant á casa á las set). El sopar está llest?

Company-criat.—Cóm, llest! No ho sabs que á la reunió d' aquest matí havém decretat la vaga dels treballadors doméstichs?

Company-amo.—Ah! de debó?

Company-criat.—Me sab greu adonarme de que tú no estás al corrent del nostre moviment. Ab pena hauré de denunciarte al Comitè central.

Company-amo.—En resúm, hauré de tornar á la fonda aquest vespre.

Company-criat.—A la fonda, per qué? No podém sopar á casa?

Company-amo.—Peró com que tú estás en vaga...

Company-criat.—Y bé, prepara 'l sopar tú.

Company-amo.—Jo?

Company-criat.—Es clar. Que estás en vaga tú? No. Donchs te toca á tú.

Company-amo.—Molt just.

Company-criat.—Be t' ha costat prou. Vés no més d' anar depressa, que tinch molta gana!

Per la traducció: P.

APLECH DE NOTAS

Exemple moral.—Las espigas parlantse tot baix, se bellugaban pel camp. Las que se aguantaban dretas, alçant el cap, feyan. mofa de las que estaban ajegudas. Y aquestas responian:

En hora bona, siau orgullosas; ja vindrá 'l temps de batre, y alashoras, espigas buydas, vos arrencarán y us llenarán al vent com á palla, mentres que de nosaltres se 'n traurá el bon grá, que de tenirne el cap plé anem ajupidas.

No s' ha d' alsar may el cap, ans be acotarlo modestament; no més els caps buyts poden aguantarse drets.

Biblioteca ambulante.—Com fem notar en altre lloch, degut al desprendiment de una bona persona tenim alguns llibres pera comensar á formar una biblioteca á disposició de las alumnas del Patronat y de llurs familias. Gustosament acceptarém tots els llibres que pera dit objecte se 'ns fassin á mans, recullintlos á domicili, si aixís plau als generosos donants.

Obra de las Tres Marías.—Continúa creixent cada dia l' entusiasme per la magnífica Obra, especialment desde la insigne concessió de altar portátil en el domicili de la *Maria* malalta qual privilegi fou la primera en obtenir la malaguanyada D.ª Concepció Saderra.—(E. P. D.).

Paro forsós.—La vaga obrera que ab greu dany pera la pobre trevalladora se desenrotllá en nostra ciutat, fou de resultats tristos pera nosaltres, ja que á més del gasto quantiós que ens portá, fou causa de una forta sotregada en la assistencia, puig moltes alumnas (desgraciadament totas grans) se vegeren obligadas á deixar las suas familias pera posarse á servir. Deu vulga que prompte poguem tornarlas á tenir en nostra companyia.

Conferencia Nocturna.—Desgraciadament pera aquesta important Secció ha produhit resultats desastrosos la vaga, que durant 6 setmanas, se ha senyorejat de la classe trevalladora, essent aixó la causa de que de las 134 alumnas matriculadas en el curset de estiu, hajan baixat á 111 al comensar el nou curs del primer d' Octubre.

Missa Dominical.—En el sorteig del dia de la Verge del Roser, han sortit premiats els

Núm. 208 ab un rellotje despertador.

Núm. 163 ab un llibre de missa bó.

Núm. 93 ab uns rosaris de plata.

Festa del Roser.—Seguint la costum dels demés anys, després de la funció y professó del Sant Rosari, á la que assisteix ab son Penó el Patronat, se obrí oficialment el curs escolar, benehintse els nous locals é inaugurantse la secció de planxar. Després del acte y sortejats alguns objectes entre las alumnas assistents, se 'ls doná un senzill refresch que fou del agrado de las associadas.

Caixa dels malalts.—73 son las inscrites que pagan al comensar el present curs, y entre ellas la salut es, gracias á Deu, excel·lent sens que hi hagi cap malalta; habentse satisfet durant l' estiu 25 socorros á una associada y quedant un sobrant en caixa de 135'14 ptas.

Caixa de estalvis.—Aquesta caixa s' ha ressentit plábe de la vaga anterior, puig durant el trimestre que acaba de finir han estat solsament 545 las imposicions, de valor total 841'05 ptas. y las devolucions han pujat á 43 retornantse 652'08 ptas.; disminuint respecte el tercer trimestre del any anterior, de 139 el nombre de imposicions.

Notas tristas.—De nou la Providencia divina ens obliga á endolar aquestas planas pera donar compte de la sensible perdua de la activa presidenta de la Societat de Sant Vicens de Paül, *Protectora* y consellera del Patronat en sas dificultats, D.ª Concepció Saderra, Vda. de Solé; la *ex-alumna* Dolors Colomer Berga y la *Maria* de la Bisbal, D.ª Maria Vila Serramonmany.

Al comunicarho á nostres llegidors els supliquem una oració per las suas ánimas pera las quals el Patronat ha celebrat ja els sufragis corresponents.—(A. C. S.).

FLOR DE TARDOR

Anima mia, ¿gosarás rebutjar la creu de las tribulacions que te es donada pera que sias feta semblant á Crist? Mira ton Redemptor, com extenuat de tan sofrir, corvat son cos, tenyida sa hermosíssima cara ab la sanch que li raja del cap, presa ja entre pols y escupinyadas immundas, ab tot se esforça en dur aquella creu, pesanta y nuosa, que en cada saccejada li renova las feridas, y encara la abraça més fort, encara la besa....